

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פרצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חדש³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – ש„נסע מקדש וישב שם“, והוא מקום המקדש גופי דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)

32) ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה להגדלת והרחבת בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידי הק'. המו"ל].

33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – שהכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

הי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

חוקת

מלקוטי שיחות חלק יג

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים וארבע לבריאה

שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

חוקת

פרץ, ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפניהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשירות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין"²⁶ – שעי"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", עי"ז ש"פרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פרץ", "עלה הפורץ לפניהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" (770) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב) חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" (770) הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני"ש שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

23 אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

24 מיכה ב, יג.

25 ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

26 ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני השי"ת בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תשי"א.

27 תבוא כט, ג.

28 ברכות ל, א.

29 שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא

ופרש"י משפטים כא, ו.

30 משלי יד, כה.

31 ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

"(עשה לך) שרף"⁴?

(ד) מדוע מפרש רש"י תיבות "נחש נחושת" לאחרי שמפרש התיבות "וה' אם נשך הנחש את איש והביט וגו'" – היפך סדר הכתוב?⁵

ב. והביאור⁶ בזה:

לעיל? עה"פ "וישלח ה' גו' את הנחשים השרפים", פרש"י: "נחשים השרפים – ששורפים את האדם בארס שיניהם". היינו, שתיבת "השרפים" הוא תואר לנחשים, כלומר, "הנחשים ששורפים". ומכיון שאמירת הקב"ה

לבי"ר (שם) – ששרף הוא שם פרטי במין הכללי של נחש (וראה שפ"ח כאן).

אבל בפרש"י מפורש: "הקב"ה קורא* נחש". ואינו מוסיף שהוא פירושו וכו' (והטעם כי בפשט"מ אין מסתבר לומר שהקב"ה אמר לעשות שרף, ומשה עשה של נחשת לפי שלשון נופל על לשון (לא של הקב"ה, אלא של שם העצם וכו').

4) ביותר קשה – כי "הקב"ה קורא נחש" הוא הוספת רש"י – ולא נמצא בירוש' ובי"ר הג"ל.

5) ברוב הדפוסים אינו ד"ה חדש כ"א חלק מד"ה (הקודמו) "כל הנשך – .. לכך נאמר כאן וראה אותו ראי' בעלמא ובנשיכת הנחש נאמר והביט וה' אם נשך הנחש את איש והביט וגו' שלא ה' ממחר וכו'".

אבל בדפוס ראשון משמע שהוא ד"ה חדש. וכ"כ, דאל"כ אינו מוכן: א) כפל הלשון "ובנשיכת הנחש נאמר והביט* וה' אם נשך הנחש וגו' והביט, ב) מה שמביא אריכות לשון הפסוק (הבא מיד לאח"ז): "וה' אם נשך הנחש) את איש (והביט) וגו'" – שאי"ז נוגע לענינו של אותו ד"ה. וראה לקמן הערה 16. 6) לכאורה י"ל שכוונת רש"י להנאמר לפני זה: וישלח הוי' בעם את הנחשים השרפים גו' – אבל הל' "הקב"ה (ולא – התורה) "קורא" (ולא – שלח) דוחק. ובפרט שהוא הוספת רש"י כנ"ל. 7) בפסוק וא"ו. ראה רא"ם ושפ"ח שם.

(* אין לומר שכוונת רש"י היא כהנ"ל. ולכן מדייק "הקב"ה קורא נחש" (היינו לא שאמר לו כן. אלא שנקרא כן). כי נוסף ע"ז שהגירסא ברש"י המובא ברמב"ן (ועד"ז הוא בדפוס שני של רש"י) היא הקב"ה אמר לי נחש. הו"ל "שמך (הכללי) הוא נחש". (וכיו"ב), ולא "הקב"ה קורא נחש". (* בדפוס שני ובכת"י רש"י ילתא תיבת "והביט", אבל הובא שם כל לשון הפסוק "וה' אם .. וחי". שנפ"ז א"מ ביותר והקושיא הב' שבפנים ההערה.

א. עה"פ¹ "ויעש משה נחש נחושת" מעתיק רש"י את התיבות "נחש נחושת", ומפרש: "לא נאמר לו לעשותו של נחשת אלא אמר משה הקב"ה קורא נחש ואני אעשנו של נחשת לשון נופל על לשון".

והנה מה שכתב רש"י "לא נאמר לו לעשותו של נחשת", כוונתו בפשטות לדייק (ולומר – בתמי'): הרי בקרא לא מצינו שהקב"ה ציווהו לעשותו של נחשת² – וע"ז מבאר רש"י טעמו של משה שעשהו נחשת, מכיון ש"הקב"ה קורא נחש .. לשון נופל על לשון".

וצריך להבין:

א) אריכות הלשון "לא נאמר לו לעשותו של נחשת, אלא וכו'" – הרי אין דרכו של רש"י להקדים את הקושי בהבנת הכתוב שאותו הוא מבאר ומיישב בפירושו?

ב) בפרט בנדו"ד אשר זה ש"לא נאמר לו לעשותו של נחשת" הוא דבר המוכח מלישנא דקרא "ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף גו'" ותו לא, הו"ל לרש"י "לפרש בקיצור "אמר משה הקב"ה קורא נחש וכו'?"

ג) רש"י כותב ("אמר משה) הקב"ה קורא נחש ו(לכן) אני אעשנו של נחשת, לשון נופל על לשון" – הרי מפורש בקרא³ שהקב"ה קרא

1) פרשתנו כא, ט.
2) וכבירושלמי (ר"ה פ"ג ה"ט) ובי"ר (פ"א, ח) שהקב"ה אמר למשה "עשה לך שרף ולא פירש" (שהיה של נחשת).
3) וכמו שהקשה הרמב"ן כאן. ומה שביאר הרע"ב (ועד"ז הוא במשכיל לדוד, ועוד) שהשרף הוא כנגד מה שדיברו במשה ונחש כנגד מה שדיברו בהקב"ה וכו' עיי"ש, הוא ע"ד הרמז והדרוש (שבפרש"י), ולא ע"ד הפשט.
והנה ברמב"ן כאן (שמה שעשהו משה מנחשת אף שהקב"ה אמר שרף, הוא) "כי הלך משה אחר שם העצם אשר לו". ולכא' הכוונה ברמב"ן היא כבב"ר (שם) – "אמר הקב"ה לו למשה עשה לך שרף ולא פירש .. הרי אני עושה של נחשת לשון נופל על הלשון .. מכאן שניתנה תורה בלח"ק". והיינו ששרף היינו נחש. ובל' הירושלמי (ר"ה שם) "עיקרה לא נחש הוא" (ראה קה"ע שם. ובפ"י הרד"ל

לירושלים (כנ"ל).

יש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של "בית רבינו" שבדורנו: "רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסוף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פינו", "אז דייקא, לעתיד לבוא"¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "פרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² "פרצת עליך

- 14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיוה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).
- 15) ישע"י יא, יא-יב.
- 16) תהלים קכו, ב.
- 17) משא"כ בזמן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו" (ברכות לא, א).
- 18) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.
- 19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדו"ד שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.
- 20) הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – "סעועון סעועונטי".
- 21) ויצא כה, יד.
- 22) וישב לה, כט.

למשה "עשה לך שרף" הוא בהמשך ל"וישלח ה' גו' הנחשים השרפים", הרי מובן שפי' של שרף כאן הוא (שם התואר) מל' שריפה (ולא מין נחש) ולכן צ"ל שהקב"ה אמר "עשה לך נחש שרף"⁸ (נחש – שם העצם – השרוף). ומה שלא מפורש בקרא "עשה לך נחש שרף":

ע"פ פשוטו של מקרא מובין, שאין התורה מפרטת כל פרטי הדברים שאמר הקב"ה למשה בכל ציווי וציווי. ומצינו כמה פעמים⁹ שציווי הקב"ה למשה לא נאמר בתורה אלא באופן כללי¹¹, ורק אח"כ (כאשר נמסר הציווי ע"י משה לבני ישראל, או בעת קיומו של הציווי) מתבארים פרטי הציווי. [ג.א. מאחר שברור שמה שרבינו לא ציווה ולא עשה כלום על דעת עצמו, מבלי ששמע מפי הגבורה¹², הרי בודאי שגם כל פרטי הציווי שנתוספו בתורה (באמירת משה לבני, או בקיומו) נאמרו למשה מפי הגבורה בעת שציווהו ע"ז, אלא שלא נתפרשו שם בתורה¹³].

- 8) כ"פ בתורה תמימה כאן. ומציין גם לוירא (כ, יג).
- 9) ולהעיר שבפרש"י שם מתחיל בפי' אונקלוס (שעפ"ז ל' קצר (הוא) אלא שמוסיף: ויש ליישב עוד כו'.
- 10) ראה פרש"י בראשית (ד, טו): זה אחד מן המקראות כו'.
- 11) ראה רמב"ן קרח טז, ח ("ויש אומרים"). וראה תו"א ס"פ בא (ט, ד).
- 12) יתרה מזו – לפעמים לא נאמר בכלל ציווי הקב"ה למשה כ"א רק אמירת משה לבני. ראה בהנמקן בהערה הקודמת.
- 13) ולפרש"י שהוא ע"פ פשט"מ, כלל הנ"ל פשוט הוא עד שאין צריך לפרשו (כברמב"ן שם). ועפ"ז מובן בפשטות מה שאין רש"י מפרש כלום (בפ' קרח שם ו"ז) אך ציוה משה "קחו לכם מתנות קרח וכל עדתו .. ושימו עליהן קטרת גו'" – כמו שהקשו כמה ממפרשי התורה.
- 14) ראה פרש"י (קרח יז, יג): אין משה אומר כלום מלבדו אלא מפי הגבורה.
- 15) אפילו כאשר נאמר סתם ויאמר משה אל בני (וכו"ב), וכ"ש כאשר מפורש בתורה שאמר משה בשם ה'. ומה שהוצרך רש"י לפרש (תשא לב, כז) "כה אמר וגו'" והיכן אמר וזבח לאלקים יחרם כו", י"ל: מכיון שבתחלה אמר הקב"ה "ואכלם" (שם, יו"ד) היינו שיקלה את נולמ, הרי א"א לומר שציוה להרוג את מקצתם שעבדו העגל. ולא מסתבר לומר שציוה לאחרי ש"וינתחם".

ועד"ז בנדו"ד: בציווי של הקב"ה למשה אמר לו לעשות "נחש" שרף – לעומת העונש שנאמר בו "וישלח גו' הנחשים השרפים" – אלא שהתורה לא פרטה אלא "שרף". והטעם: עשיית ה"נחש נחושת" היתה להצלה מהעונש של הנחשים השרפים, ומכיון שכל הפורענות באה עי"ז "ששורפין את האדם" לכן נכתב בתורה רק עיקר האמירה: "עשה לך שרף". ובפרט ש"ל שסומך על הנאמר בסמיכות ולפני זה "הנחשים השרפים".

ג. עפ"ז יבואר ג"כ מה שרש"י מקדים פירושו על התיבות "והי' אם נשך וגו' והביט וגו'", לפירושו על התיבות "נחש נחושת": עפ"י המבואר לעיל – שאף שלא נכתב בתורה שהקב"ה אמר למשה לעשות נחש, מ"מ מובן שכן אמר לו בציווי, יש להקשות לאיך גיסא: מנא לי' לרש"י ש"לא נאמר לו לעשותו של נחושת", הרי אפ"ל שכשם שאמר לו לעשות נחש (אלא שלא נתפרש בתורה), כמו"כ אמר לו לעשותו של נחושת, אלא שהתורה קיצרה ולא פירשה¹⁵?

ובכדי לבטל סברא זו מקדים רש"י פירושו על התיבות "והי' אם נשך גו' והביט וגו"¹⁶ –

ובפרש"י שמיני (י, ג) "הוא אשר דיבר וגו'" – היכן דיבר ונעודתי שמה וגו' – כי מהלשון "הוא אשר דבר ה' לאמר" משמע שהוא דבר הידוע גם לאוה"ן.
14) ומש"כ "הקב"ה קודמו נחש" (ולא "אמר לי" – ראה שוה"ג להערה 3), כי מכיון שמה שעשהו משה מנחשת הוא לפי ש"לשון נופל על לשון" ע"כ אמר "קוראו" שמדגיג לשון הציווי ולא "אמר לי" שהמכוון אפ"ל גם רק כללות תוכן הציווי.
15) להעיר מיפ"ת (ב"ד פלא"א, ח).
16) ומה שמעתיק רש"י גם תיבות "והי' אם נשך הנחש וגו'"), (ראה לעיל הערה 5) – אף שלכא"ו אינן שייכות לפירושו – כי עי"ז תובן (גם) השאלה "וכי נחש ממית*".

* דהרי הקושא "וכי נחש ממית" אינה בנוגע ל"נחש הנחושת" (מיתת הנשוכים מבני ע"י העדר ההבטה בנחש הנחושת. כי אין שייך לומר עי"ז "נחש ממית". שהרי לא

"שלא הי' ממחר נשך הנחש להתרפאות אא"כ

והביאור: הל' "והי' אם נשך הנחש את איש גו" משמעותו ש"אם (קרה מקרה כזה ש)נשך הנחש את איש (או) הוביט גו' והי'". ונ"ל קשה: "וכי נחש ממית" – האם נחש יוכל להמית בלי רצון הקב"ה

– דבשלמא כשישראל היו במצב של חטא וכו' מובן מה ש"ישלח ה' בנעם את הנחשים השרפים": אבל אחרי ש"ויבא העם גו' ויאמרו חטאנו" – וע"י בקשת מחילה נמחל להם חטאם (ראה פרש"י שם) ולא הי' עוד "וישלח ד' בעם את הנחשים גו'" (גירוי מיוחד (מהקב"ה) בתנחש"ם) אינו מובן (כנ"ל) "וכי נחש ממית"***.

וע"ז בא התיורן: "אלא בומן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה וכו' היו מתרפאים – ולכן מובן שלא ה"נחש מחי" ואם לאו היו נמוקים" – היינו שנשיכת הנחש המיתה רק בהעדר הסתכלות כלפי מעלה וכו'. ולכן אף שבקשו מחילה ונמחל להם חטאם קרה ש"נשך הנחש את איש" כי נוסף על בקשת מחילה בעון זה בפרט, צריך להיות גם הסתכלות כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים.

ומה שרש"י כותב ע"ז "ואמרו רבותינו", כי א' בפשט"מ אינו קשה כ"כ "וכי נחש ממית", שהרי זהו טבע הנחש כמ"ש (בראשית ג, טו) "ואיבה אשית גו'*** ואתה תשופנו עקב" – "ואף משם תמיתנו" (פרש"י שם). משא"כ ע"פ "רבותינו" שאין ח"י שולטת באדם עד שנדמה לו כבהמה (שבת קנא, ב. ושי"ט). [ובפרט שבפשט"מ משמת אהרן נסתלקו ענני הכבוד (פרש"י פרשתנו כא, א) שהיו הורגים הנחשים (פרש"י בהעלותך י, לד). ואינו מפורש ע"פ שחזרו העננים. משא"כ ע"פ "רבותינו" שמפורש שחזרו בוכותו של משה (תענית ט, א. וראה גו"א (מסעי לג, מ) שחזרו לאחר שעשו רושם שבה הכנעני להלחם וכו').]

(ב) ע"ד הפשט אינו קשה "וכי נחש מחי" – כי מצינו בכ"מ שהקב"ה שלח הרפואה וכו' ע"י איזה דבר. "ואין לשאל בזה טעם כי הוא מפעולות הנסים" (גו"א בפרש"י כאן. וראה רב"ע כאן).

ומה שרש"י מביא דרש"י זהו כאן, הוא לבאר שמש"א אא"כ מביט בו בכוונה" פירושו (לא הבטה על ה"נחש נחשת" בכוונה, אלא הסתכלות כלפי מעלה וכו').

הנחש המית, כ"א העדר ההבטה אלא על (מיתת בני ע"י נשיכת) הנחשים השרפים. ועפ"ז מובן שהגירסא הנכונה בפרש"י היא (לא) "וכי נחש ממית או מחי" (כ"א) "וכי נחש ממית או נחש מוח" (כ"מ, א). וכו"ה בדפוס ראשון של רש"י, ובכתי"ר (רש"י) – כי הנחש שהמית אינו אותו הנחש שהח"י.

** ולכן לעיל בפסוק וא"ו דכתיב "וישלח ה' בנעם גו' וינשכו גו' וימת גו'" אינו מקשה "וכי נחש ממית" – כי הדיוק שם הוא רק למה העניש אותם ה' עי"ז ששלח את הנחשים, ולא ע"י ח"י רעה או עונש אחר וכו'. וע"ז מפורש (שם) שייכות הנחשים לחטאם "יבא נחש כו".

*** משא"כ שאר חיות וכו' – ראה נח (ב. ט). ולהעיר ג"כ מפרש"י בראשית א, כו (ד"ה וירדו). ד. טו. ד"ה וישם). נח (ט. ה).

מביט בו בכוונה, ואמרו רבותינו וכי נחש ממית או נחש¹⁷ מחי' אלא בזמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאין ואם לאו היו נמוקים". דבזה מוסבר שאין פעולתו של "נחש נחושת" לרפאות את הנשך [כי אז הי' מקום לומר שכשם שיש איזה טעם לעשותו בציוור "נחש" כמו"כ יש טעם לעשותו "נחושת" אלא לעורר את בני"י שיסתכלו כלפי מעלה¹⁸ וישעבדו את לבם לשמים, בכדי שהקב"ה ירפאם, ולפעולה זו של ה"נחש" הרי אין נפק"מ מאיזה חומר יעשהו, ולכן אין שום סברא לומר שהקב"ה אמר לו לעשותו נחושת (אלא שבתורה לא בא במפורש).

משא"כ עשייתו בדמות נחש הרי התועלת בזה מובנת בפשטות: כאשר רואה הנשך את הדבר שהיוק, זה גופא מעורר אותו ביותר לחזור בתשובה על חטאו¹⁹. ובפרט בנדוד, שהעונש ע"י הנחש דוקא – שייך להחטא עצמו, וכמו שפרש"י (בפסוק ו): "בוא נחש שלקה על הוצאת דבה ויפרע ממוציאי דבה, יבוא נחש שכל המינין וכו' ויפרע מכפויי טובה וכו'".

ומובן שפיר שע"י ההבטה על ה"נחש" נעוררו ביותר להסתכל כלפי מעלה לשעבד הלב לאביהם שבשמים. ולכן הסברא נותנת, כנ"ל, שבציווי הקב"ה למשה על עשיית "השרף" נאמר ג"כ (שמו) "נחש" (ולא רק תוארו),

ולאחר שמבואר כ"ז מפרש"י הנ"ל, חוזר רש"י לפרש על התיבות נחש נחושת "לא נאמר לו לעשותו של נחושת" – מכיוון שאין בזה שום נפק"מ לפעולתו של ה"נחש".

מכיון שכן, מתעוררת השאלה: למה עשה משה את הנחש מנחושת – ועוד שהתורה מפרטת שמשו עשהו מנחושת דוקא? ולזה

17 ראה הערה הא' להערה הקודמת, שלפענ"ד כ"ה הגירסא הנכונה.

18 שלכן הי' הציווי "ושים אותו על נס" (ראה פרש"י).

19 גו"א שם.

גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה – ביתו

(בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה,

מסיימים ומשלימים "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידה ארץ ישראל שתפשט בכל הארצות"¹¹, ו"עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ז עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה ("יפוצו מעינותיך חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" – "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות יקודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) "כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישע"י רמו תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

הוספה בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות ("בית רבינו שבבבל"³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, ובנה מקדש בירושלים? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) כונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתידי, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחרי שמקדש העתידי יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

(1) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(2) ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).

(3) מגילה כט, א.

(4) ספ"א.

(5) ראה סנהדרין צה, א: "יתב אפיתחא דרומי".

(6) יל"ש ישע"י רמו תצט.

(7) ועפ"ז יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות . . . לא נתקדשו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.

לקוטי

ממשיך רש"י: "אלא אמר משה הקב"ה קוראו נחש וכו' לשון נופל על לשון". וזהו גופא גם הטעם לזה שהתורה מודיעה שעשה משה את הנחש מנחשת – להשמיענו הלימוד ד"לשון נופל על לשון" – הלכה למעשה²⁰. ומהו ידענו ג"כ אשר שמא מילת' הוא²¹ – גם בנוגע לפועל.

ד. מהענינים ד"יינה של תורה" במרומים בפרש"י זה:

מכיון שזה שמשה עשה את הנחש של נחשת – נאמר בתורה, הא גופא הוכחה (בפנימיות הענינים) שגם פרט זה יש לו שייכות לכללות ענין הרפואה שאב ע"י ה"נחש".

ויובן זה בהקדים ביאור ענין רפואת בני ע"י ה"נחש":

אלו שנושכו ע"י הנחשים – שממיתים בנשיכתם, מכיון שבלי "והביט וגו' וחיי" היו מתים, הרי מובן שמצד עצם נשיכת הנחשים היו בבחי' מתים²² [נוסף לזה: בחי' "נחש" עצמו מורה על ענין המיתה, שהרי מצד חטא עה"ד שע"י הנחש נגזרה מיתה בעולם – ועד שאפילו אלה הד' שלא הי' בהם חטא – בעטיו של נחש מת²³] ולכן הוצרך להיות "והביט גו' וחיי" – המשכת חיות לאדם זה.

ומזה מובן, שמי שנושכו הנחש "והביט אל נחש הנחשת) וחיי" נתקיים בו מעין תחיית המתים, שהרי מצ"ע היו מתים.

והנה ידוע²⁴ שהכה "להחיות את המת א"א להיות נמשך מבחי' מקור החיים"²⁵, כי "לאחר שכבר נסתלק החיות א"א שיהי' חוזר

(20) משא"כ בפרש"י בראשית ב, כג, טו.

(21) ראה בירוש' שם דמסיים "מיכן הי' ר"מ דורש שמות".

(22) ראה בראשית ג, טו דמשווה אתה תשופנו עקב – להוא יושפך ראש.

(23) שבת נה, ב.

(24) ד"ה נ"ח עת"ר. ד"ה יהינו מיוממים תש"א פ"א. ועוד.

(25) ד"ה יהינו שם.

חוקת

שיחות

ונמשך ממדר' זו עצמה להחיות את המת כ"א מבחי' רחמים רבים דעצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' מקור החיים²⁵, "דשם מות וחיים שוים ומשו"ז יכול גם המת לחיות"²⁶.

וזהו מה שרפואת בני"י היתה עי"ז ש"והביט אל נחש הנחשת וחיי", כי מכיון שנמשך מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה ד"שם מות וחיים שוים", נעשה אתהפכא מהקצה אל הקצה, שגם ה"נחש", שענינו מיתה, נתהפך²⁷ שיעשה בו המקום חיים²⁸.

והמשכה זו דעצמות אוא"ס ב"ה להפך את ה"נחש" (בחי' מיתה) ל"חיים" – (וכי' נחש מחי"ו – הוא ע"י הקדמת עבודת (ותשובת) בני"י בדוגמתה של פעולת ההמשכה: ("אלא) שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים". שיעבוד, היינו הלב כולו גם היצה"ר, בחי' "נחש" שבו²⁹ (שתמורת זה שהוא מנגד לקדושה הרי הוא מהפכו להיות משועבד) לאלקות³⁰, ונעשה עי"ז חיות בקדושה ("הנחש מחי"ו) – עבודה זו פועלת בחי' אתהפכא סט"א בעולם, עד שהחשך עצמו יאיר³¹ – שגם ה"נחש" עצמו, שענינו מות,

(26) ד"ה נ"ח שם.

(27) וצ"ע מהמבואר בלקו"ת (פרשתנו ד"ה יעש משה נחש נחשת) שמה שהנחש מחי' הוא עי"ז שלא יחשוב שהנחש נפרד א"כ הוא רע ממש וכו' אבל כשיחשוב את הנחש בהגבתו למעלה בשרשו שאינו נפרד כו' א"כ אין רע יורד מלמע" (סב, ב). ועיין שם (ד, ד) "להפוך מרירו למיתקא . . . הינין נתקין בשרשו".

(28) ראה יל"ש (חקת עה"פ): ימחה שמש של אפיקורסין שהן אומרים אין תה"מ הרי צורת נחש ממית עשה בו המקום חיים תחיית המתים כו'.

(29) ראה חז"א (לה, ב) והנחש כו' דא יצר הרע.

(30) להעיר משו"ע (ארו"ח סכ"ה ס"ה. ועד"ז בשו"ע אדה"ז שם ס"א) בכוננת הנחת תפילין: "וישעבד להקב"ה (הנשמה שהיא במה וגם) הלב שהוא עיקר התאוות והמחשבות".

(31) להעיר מהמשך ר"ה תרצ"ה פל"ד שהכה להפוך את החשך לאור הוא רק מצד העצמות. כי האור והחשך כמו שהוא נושאם בעצמו – מה שביכלתו להאיר וביכלתו שלא להאיר – אינם ב' ענינים כ"א ענין אחד, מה שהוא ית' כל יכול. וראה לקו"ת תצא (לט, ג ואילך), שכדי להיות

ייהפך להיות נמשכת ע"י בחי' החיים³².

ה. עפ"ז מובנת השייכות ד"נחשת" לה"נחש" שע"י נמשך החיות לבנ", כי גם נחשת מורה על בחי' המתלבשת בקליפות³³: וזה גופא הטעם שנחשת הוא מל' נחש (ענין הרע) – "לשון נופל על לשון", שהרי שמו של דבר מורה על חיותו של הדבר ההוא³⁴. ולכן בהתהפך בחי' "נחש" שבעולם לקדושה (ע"י עבודת האדם), נעשה גם אתהפכא בבחי' "הנחשת".

ו. עפ"ז יש לבאר הטעם מה שבתורה לא נתפרש הציווי בלשון "עשה לך נחש" אע"פ ש"הקב"ה קוראו נחש".

נתבאר³⁵ כפי' מרוז³⁶ "שאלו לתורה חוטא מה עונשו, א"ל יביא אשם ויתכפר לו. שאלו להקב"ה .. א"ל יעשה תשובה ויתכפר לו" – דלכאורה: הרי גם ע"פ מענה התורה "יביא אשם כו" צ"ל יעשה תשובה (שאו דוקא מכפר הקרבן). והביאור בזה: ע"פ המענה דתורה, מועלת התשובה שהודונות נעשים "כשגגות

"ויהפוך גו' את הקללה לברכה" הוא מבחי' "שם הוי' שבמאציל".

ועד"ו הוא בעבודת האדם, דאתהפכא חשוכא לנהורא הוא ע"י "הזות עצם הנפש" (המשך תרצ"ה שם בסופו. וראה לקו"ת שם לט, רע"ד. אוה"ת תצא ריש ע' תתקצד).

(32) ראה גם אוה"ח כאן (רמזו הו' בהבטת הנחש) "להראותם כח התשובה .. כי לא לבד מחילת החטא אלא אדרבה יעמוד לו זכות".

(33) ביאורו (להצ"צ) פקודי ע' שב. ובאוה"ת תרומה ע' א'תיג – שנחשת היא (לא בחינה בקדושה המתלבשת בקליפות, כ"א) בחינה בקליפות עצמן (ושם, שבחינת נחשת שבקליפות היא למטה מהבחירות והב וחסף דקליפה). וראה לקו"ש ח"ו ע' 158* ואילך ובהערות שם. (34) אור"ת להז"מ ס"פ בראשית (ד, ב ואילך). שעהיוה"א פ"א. וראה גם גו"א כאן.

(35) לקו"ש ח"ד ע' 1152 בהערה*, ע"פ אוה"ת יו"כ ס"ע א'תקנו ואילך.

(36) יל"ש לתהילים כה (רמזו תשב).

ולא שנתכפר לגמרי³⁷ ולכן צ"ל "יביא אשם" (ולאחרי שנעשו כשגגות "מהני הקרבן, שע"י הקרבן מתכפר השוגג³⁷), וזהו החידוש במענה הקב"ה "יעשה תשובה ויתכפר לו", שהתשובה מכפרת גם הודונות, ועד שנעשים כזכיות.

והטעם לזה: מצד התורה, ישנם מדידה ושיעור, ולכן אין בכוח התשובה לכפר (לגמרי) על הודונות. משא"כ מצד הקב"ה שהוא למעלה מכל מדידה והגבלה – כי "מי יאמר לו מה תעשה"³⁸, "ורבו פשעך מה תעשה לו"³⁹ – ולכן (ע"י התשובה) גם הודונות יהפכו לזכיות.

ועד"ו בנדו"ד:

הציווי "עשה לך) נחש שע"י "והביט וגו' וחי", אינו מפורש בתורה, לרמז כי מצד כח התורה אין הודונות (בחי' "נחש ומיתה) נעשים ונהפכים לזכיות (חיים): אבל "הקב"ה קוראו (לזה שכשמביטים עליו וחי) נחש" – הכח שגם הנחש ייהפך לענין של חיים [היינו, שגם בחי' גקה"ט יהפכו לטוב], נמשך מבחי' הקב"ה – נתן התורה, שלמעלה מהתורה⁴⁰.

(משיחות ש"פ חו"ב (י"ב תמוז)

(מסו"מ תשכ"ט)

(37) לשון הצ"צ באוה"ת שם.

(38) קהלת ה, ד.

(39) איוב לה, ו.

(40) ע"פ כהנ"ל תוכן השייכות בין הענין ד"נחש הנחשת לפרשת חקת – פרה אדומה. כי החידוש שבפרה אדומה – "מי יתן טהור מטמא" (מדרש רבה ריש פרשתנו) – הוא כמבואר בלקו"ת פרשתנו* (נט, סע"ד) מה ש"הטמא נהפך לטהור", הענין ד"אתהפכא" שלמעלה מענין ה"ביור". והכח לזה הוא מבחי' "יחידו של עולם" (ראה מדרש שם) שלמעלה מהתורה, כמבואר בלקו"ת שם (ס, א).

(* בד"ה יענש משה נחש הנחשת בלקו"ת שם (סב, א) מצ"י: "וענמש סד"ה זאת חקת התורה בענין מי יתן טהור מטמא".

לזכות

כ"ק אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ

מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

לְעוֹלָם וָעֶד